

УДК 005.342:159.923

DOI: 10.31673/2415-8089.2025.043812

Пильнова Валентина Павлівна,
к.е.н, доцент,
Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій
Пильнов Дмитро Олександрович,
кандидат економічних наук,
Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій,
Миколенко Радомир Олександрович,
аспірант,
Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ

У статті досліджено особливі чинники впливу на формування бізнес-ідеї та розвиток інноваційного підприємництва. Уточнено визначення інноваційної діяльності, яка являє собою процес, при якому відбувається відображення та трансформація речей та сил з метою створення нових економічних благ. Визначено критерії оцінки ефективності інноваційної діяльності за ступенем оригінальності, реалістичності та обґрунтованості результату. Виявлено особливу - психологічну структуру інноваційної бізнес-діяльності суб'єкта в період професійної підготовки, що включає блок мотивів, дій та результатів. Визначено, що люди з високою інноваційною результативністю у бізнесі під час професійної підготовки практично не відрізняються за психологічними характеристиками. Обґрунтовано, що діяльність людей, які показали високі результати інноваційної діяльності у бізнесі, більш визначена та структурована. Визначено, що результативність інноваційної бізнес-діяльності у період професійної підготовки безпосередньо пов'язана з рівнем організованості особистості. Рівень організованості інноваційно ефективних осіб у 1,5 рази вищий, ніж неефективних. Проведено огляд підходів до вивчення психологічної структури діяльності, активності та поведінки. Виділено компонентний склад психологічної структури інноваційної діяльності бізнесмена. Побудовано теоретичну модель інноваційної діяльності бізнесмена. Проведено експериментальне дослідження психологічної структури інноваційної бізнес-діяльності. Здійснено експериментальне зіставлення компонентів психологічної структури інноваційної бізнес-діяльності із компонентами інших видів діяльності. Виділено специфічний блок особистісних якостей, що забезпечує успішність інноваційної бізнес-діяльності.

Ключові слова: інноваційна бізнес-діяльність, психологія бізнесу та інновацій, зміни, лідерство, особистісні якості бізнесмена, психологічні чинники, результативність бізнесу

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах однією з найважливіших проблем для розвитку країни є забезпечення сталого професійного функціонування бізнесу, його переведення на інноваційний шлях. Бізнес як вид професійної діяльності в сучасному світі стійко увійшов до числа провідних професійних занять, що вимагає осмислення та вивчення психологічних компонентів, що детермінують професійний розвиток бізнесмена, його спрямованість та ціннісні компоненти. При цьому найчастіше конкурсні програми державної та приватної інвестиційної підтримки інноваційних бізнес-проектів орієнтовані на молодих людей, які перебувають на етапі входження у професійну діяльність. Ключовим на цьому шляху виступає фіксація психологічних явищ, властивостей та станів, здатних забезпечити інноваційний характер діяльності бізнесмена, починаючи з етапу його професійної підготовки.

Виділення психологічної структури інноваційної діяльності та її аналіз здатні розширити систему психологічних знань про особливості формування та розвитку необхідних особистісних та професійних якостей у людини, намітити шляхи вдосконалення процесу професійної підготовки підприємців, уточнити та забезпечити психологічний фундамент для оптимізації державної політики у сфері стимулювання інноваційної активності малого та середнього бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато сучасних дослідників вказують на необхідність розробок на межі психології праці та економічної психології цілого пласта, що визначається як психологія бізнесу, психологія інновацій (М.Бутко, С.Голев, С.Ілляшенко, О.Коханова, Ю.Лукомська, А.Неживенко, Т.Пепа, Л.Потапкіна) [1-8]. В останні роки приділяється підвищена увага проблемі психологічного забезпечення інноваційної діяльності суб'єкта. Аналіз існуючих підходів та робіт свідчить про те, що інновації в основному розуміються як генерація нових способів і моделей реалізації професійної діяльності в управлінні та економіці. Добре розробленими виступають питання, пов'язані з інноваційним потенціалом особистості, психологічними факторами супротиву інноваціям (О.Дусавицький, С.Максименко, В.Моляко, Б.Твісс, Л.Хадсон та ін.). У вітчизняній психології довгий час особливості інноваційної діяльності в економіці та бізнесі не виділялися, а генерація нових продуктів розглядалася в рамках проблематики інженерної творчості та винахідницької діяльності, інтелектуальної творчості, надситуативної активності (І.Карпунь, В.Кремень, В.Чудакова). Однак залишається відкритим питання про співвідношення психологічних структур творчої діяльності та інноваційної активності особистості [9]. Отже, актуальність цього дослідження зумовлена, по-перше, формуванням соціального запиту підвищення рівня інноваційної активності вітчизняного бізнесу; по-друге, необхідністю виявлення психологічного фундаменту бізнесу як виду професійної діяльності; по-третє, недостатньою розробленістю проблеми виявлення психологічної структури інноваційної бізнес-діяльності та її співвідношенням із психологічними структурами інших видів діяльності. Все це зумовило мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження.

Мета статті полягає у виявленні особливостей інноваційної діяльності порівняно з іншими видами діяльності, що сприятиме її організації у сфері бізнесу та інших сферах професійної реалізації з урахуванням специфіки її компонентів.

Методи дослідження. Теоретичною методологічною базою даного дослідження є вивчення специфіки психологічної структури інноваційної бізнес-діяльності, що проводилося шляхом лабораторного експерименту; статистична обробка проводилася методами угруповання, контент-аналізу, розрахунку параметрів розподілу, достовірності відмінностей, кореляційного та факторного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Умови розвитку сучасного суспільства дозволяють стверджувати, що інновації є дуже складним та багатоаспектним явищем людської життєдіяльності. Поняття «інновація» походить від дієслова *innovare* – «змінювати чи осучаснювати», що відображає основну ідею інновації, яка полягає в оновленні. Інноваційні перетворення відбуваються у всіх сферах суспільного життя [4].

Австрійський економіст Йозеф Шумпетер досліджував у своїх наукових працях основні поняття теорії інноваційних процесів. Він охарактеризував інновацію як економічний вплив на технічні зміни, а нововведення і зміни у технології та управлінні, як нові комбінації застосування економічних ресурсів. При цьому Шумпетер підкреслював значимість підприємця в інноваційному процесі.

Формулюючи визначення інновації, Шумпетер виділив «п'ять типових змін», актуальних для інноваційних перетворень і в даний час:

- впровадження нових джерел сировини або напівфабрикатів;
- відкриття нового ринку, на який ще не заходило виробництво;
- здійснення перетворень в організації галузі;
- використання товару, ще незнайомого суспільству;
- використання методів виробництва, що ґрунтуються на наукових відкриттях [7].

Під інновацією також мають на увазі результат інвестування в наукові дослідження, розробку та здобуття нового знання чи ідеї, які раніше не застосовувались.

Управління інноваційними процесами на підприємствах будь-якої сфери бізнесу передбачає комплексне регулювання діяльності суб'єкта господарювання. "Інновація відрізняє лідера від послідовника", - стверджував Стів Джобс. Саме вона, при правильному підході та застосуванні, зможе вивести компанію із рядових на рівень всесвітньо відомих. Однак, незважаючи на те, що впровадження інновацій у гострій конкурентній боротьбі між тисячами компаній є життєво важливою необхідністю, далеко не всі компанії приділяють належну увагу інноваційній діяльності [3].

Однією з головних причин є нерозуміння переваг від впровадження інновацій на рівні middle – менеджменту та фіхівців. Зворотньою стороною медалі є ситуація, коли перша особа чи власник недостатньо оцінює взаємозв'язок між впровадженням інновацій та економічним ефектом для його бізнесу. Третя причина – високі витрати на інновації і розуміння того, що вони не завжди впроваджуються з першого разу та потребують додаткових зусиль і часу.

Використовують три методи для впровадження інновацій: примусовий, адаптивний, кризовий. Аналізуючи процеси впровадження інновацій, можна стверджувати, що жодна з інноваційних стратегій не була впроваджена без опору від суб'єктів інновацій.

Серед особистісних психологічних якостей людини виділилася особлива якість - інноваційність, тобто вміння працювати з новими ідеями та їх реалізацією. Успіх інноваційних процесів багато в чому залежить від вмінням суб'єкта взаємодіяти з новими ідеями та технологіями.

Визначаючи сутність інновацій у сучасній науці, проводиться зіставлення різних підходів до поняття інновації.

Проблема вивчення одиниці соціальних змін (інновації) вперше виникла у культурології та була відзначена засновником економічної психології Г. Тардом. Ця ідея була підхоплена економістами, зокрема Й. Шумпетером, проте економічна наука обмежилася теоретичними твердженнями, які не враховували зміни соціально-економічної системи наукової психології. У психології паралельно розроблялася проблема творчості як особливого виду діяльності, що породжує щось нове [9]. Результати досліджень у цій галузі створили основу для вирішення проблеми впливу специфіки творчої активності на соціально-економічну сферу. Зазначимо, що психологічні дослідження не концентрувалися на вивченні соціально-економічних змін, хоча факт їх наявності зафіксований методами психологічної науки. Виходячи з цих передумов, доцільно проведення порівняльного аналізу підходів до вивчення інновацій (табл.1).

Таблиця 1.

Визначення поняття «інновація»

Автор	Визначення	Очікуваний результат
Смітс Р.	Інновація – успішна комбінація обладнання, технологій та організаційного ресурсу в контексті певної соціальної або економічної моделі	Як нова комбінація
Друкер П.	Інновація — це розробка та впровадження нового, чого раніше не існувало, за допомогою якого старі, відомі елементи надають нові обриси економіці даного бізнесу...	Як підсумковий результат творчого процесу та впровадження нового
Шумпетер Й.	Інновація – нова комбінація речей та сил	Як новий продукт

З погляду економічної науки інновація створює нові комбінації речей та сил (Й. Шумпетер), а з психологічної – одиницю соціального впливу [1]. Ці інтерпретації інтегровані в економіко-психологічний підхід до вивчення інновацій. Інновація розглядається у цьому підході як нове економічне благо. Вважаємо, що це визначення відображає як процеси, описані економістами, так і психологами, оскільки з одного боку, економічне благо є чимось

корисним, з іншого - ключовим фактором є те, що це благо економічне, тобто воно, по-перше, приносить корисність, а по-друге, новацією. Економіко-психологічний підхід, таким чином, інтегрує економічний зміст та психологічні феномени, що ним створюються. Виходячи з цього, поняття інновації розглядається нами як нове економічне благо (новий продукт, що є рідкісним та корисним).

В процесі дослідження проаналізовано основні підходи до вивчення соціальної активності. На нашу думку саме суб'єктно-діяльнісний підхід дозволяє розглянути психологічну структуру інноваційної діяльності бізнесмена, оскільки: а) він дозволяє оцінювати психологічні та операційні компоненти діяльності у їхньому поєднанні; б) сам характер інноваційної діяльності, можливий лише при виникненні активності з боку людини (наявність високого рівня її суб'єктності) [5].

Результати проведеного порівняння підходів до вивчення інноваційної діяльності, дозволяють зробити висновок, що найбільш повно відображає сутність інновацій саме економіко-психологічний підхід. Тому, пропонуємо визначати інноваційну діяльність як процес, при якому відбувається відображення та трансформація речей та сил з метою створення нового економічного блага. Проведення аналізу різних підходів до вивчення психологічної структури діяльності ставить за мету виявлення загальних та особливих компонентів у її складі (табл.2).

Таблиця 2.

Загальні та особливі компоненти психологічних структур діяльності

Загальні компоненти	Особливі компоненти
Предмет	Ухвалення рішення
Мотив	Програма діяльності
Дії	Операції
Мета	План (тактика та стратегія)
Результат	Соціальна оцінка результату
Умови	Самооцінка
Індивідуальні якості суб'єкта / професійно-важливі якості	Рівень прагнень (бажань)
	Складність завдання
	Відображення об'єктивних та суб'єктивних умов
	Нормативні умови діяльності
	Засоби
	Прогностичне відображення

Як загальні складові нами виділено і мотив, що є визначальним компонентом, і мета, що задає вектор діяльності та результат, головний визначальний компонент. Наведено узагальнену модель психологічної структури бізнес-діяльності, щоб підтвердити вплив не лише економічних але і психологічних чинників на впровадження інновацій та на розвиток інноваційного підприємництва.

Проведено теоретичний аналіз та складено теоретичні моделі психологічної структури ігрової, навчальної та економічної діяльності. Визначено, що провідні види діяльності відрізняються специфікою компонентів психологічної структури. Компоненти психологічної структури праці такі: мотив – отримання коштів для задоволення потреб у майбутньому; мета – виробництво продукту (послуги); дії – специфічні для кожного окремого виду праці; результат – отриманий продукт чи послуга. Компоненти психологічної структури навчальної діяльності: мотив – засвоєння теоретичних знань, самовдосконалення; мета – оволодіння загальним способом вирішення завдань певного виду; дії – перетворення цільової задачі з метою виявлення загального відношення об'єкта, що вивчається, моделювання відносини в конкретній формі, його перетворення; результат – зміни в суб'єкті діяльності. Компоненти психологічної структури ігрової діяльності: мотив – отримання задоволення від гри, процесу; мета – освоєння соціальних норм; дії – виконання участі у грі; результат – внутрішні зміни

учасника гри. Виділена специфіка компонентів провідних видів діяльності дозволить порівняти з ними зміст компонентів інноваційної діяльності [2].

Виходячи з проведеного теоретичного аналізу нами висунуто припущення, що професійна діяльність бізнесмена включає два різних режими: а) інноваційний; б) шаблонний, автоматичний. У рамках другого бізнесмен реалізує типові професійні завдання та перебуває у режимі поведінки, а не діяльності. У рамках першого режиму – інноваційного – можна припустити суттєве зближення професійної діяльності з характеристиками творчої діяльності. При цьому важливим припущенням є той момент, що інноваційна творчість у бізнесі не співпадає з творчістю винахідника, оскільки полягає у створенні лише того, що бере участь у процесі економічного обміну. Крім того, аналіз мотивів, що виділяються фахівцями у відповідних проблемних сферах, показав, що інноваційна діяльність відрізняється від наукової, винахідницької та економічної (бізнес-діяльності), проте емпіричної перевірки на сьогоднішній день не проводилося. Гіпотеза про специфіку інноваційної діяльності, уточнюється з урахуванням теоретичної моделі психологічної структури інноваційної діяльності. Мотиви інноваційної діяльності (за результатами теоретичного аналізу наукових праць) полягають у досягненні успіху заради успіху, дії - у створенні імперії, славі; мета – створення нового економічного блага, отримання прибутку; результат – нове економічне благо.

Обґрунтовано програму проведення експерименту на виявлення особливостей психологічної структури інноваційної діяльності. Дослідження психологічної структури інноваційної діяльності бізнесмена пропонується проводити за допомогою методу лабораторного експерименту. Незалежною змінною у межах експерименту виступило об'єктивне завдання діяльності. Особистісні характеристики вимірювалися за допомогою методів контент-аналізу, кореляційного аналізу та розрахунку індексу когерентності.

Шляхом порівняння особливостей компонентів навчальної, економічної та інноваційної діяльності виявлено специфіку психологічної структури інноваційної діяльності. А саме, що компоненти психологічної структури інноваційної діяльності бізнесмена мають специфіку відносно компонентів психологічної структури навчальної та економічної діяльності.

Інноваційна діяльність бізнесмена має змістовну специфіку психологічної структури за: а) мотивом: провідні мотиви – задоволення потреб, досягнення економічної ефективності, інтерес до процесу, безпосередня реалізація проєкту, створення чогось нового, принесення користі собі та суспільству; б) цілям: провідні цілі – створення нового цікавого продукту, винахід, принесення користі суспільству, соціальна оцінка, безпосередня реалізація проєкту та отримання прибутку; в) діям: винахід продукту, опис продукту, оцінка ринку, висування товару ринку.

Діяльність успішних інноваторів у бізнесі більш усвідомлена та структурована (більш чітко описані всі компоненти психологічної структури).

У відповідь на інноваційне завдання було виділено 4 групи мотивів, які не виникали під час виконання попередніх видів завдань. Перша група – це інтерес до процесу виконання завдання, який був відзначений у 4,8% респондентів. На наш погляд, цей мотив збігається з мотивом радості творчості, який передбачався Й. Шумпетером, оскільки інноваційна діяльність є творчим процесом. Друга група мотивів спрямована на реалізацію проєкту, яка була виявлена у 5,7% респондентів («затвердження мого проєкту», «я хочу успішно реалізувати свій проєкт» тощо). Цей мотив теж можна порівняти з мотивом досягнення успіху заради успіху, виділений як мотив інноваційної діяльності Й. Шумпетера. Третя група мотивів спрямованих безпосередньо на створення чогось нового над ринком («створити щось принципово нове і актуальне», «винайти щось нове» тощо). Цей мотив зазначено у 19,0% респондентів. Четверта група мотивів відображає бажання принести користь або собі, або суспільству («вигадати щось нове і корисне», «хочу досягти цього завдання та отримати максимальну користь для себе і для інших» тощо). Ця група мотивів зазначена у 3,8% респондентів.

Третя і четверта групи являють собою мотиви винахідницької діяльності, а не

інноваційної, оскільки серед них не фігурує мотив просування товару на ринку та отримання прибутку, а лише винахід, який принесе людям користь.

Відсутність мотиву виявлено у 4,8% респондентів, інший мотив характерний для 3,8% респондентів.

Навчальні мотиви становлять 34,2 % від усіх мотивів, отриманих у відповідь на постановку об'єктивного інноваційного завдання щодо діяльності. Якщо перевести в частки, це виходить 1/3 від площі кола. Таку саму частку займає невизначений мотив (34,2%). 1/20 (4,8%) займає економічний мотив та 1/5 займає винахідницький мотив (22,9%). Інноваційний мотив займає 1/10 (10,4%).

Отже, внаслідок емпіричної перевірки було виявлено, що інноваційна діяльність має специфічний мотив у порівнянні з іншими видами діяльності. Виходячи з діяльнісного підходу вітчизняної психології, на основі отриманих результатів, можемо висловити припущення про те, що можливе виділення інноваційної діяльності як специфічного виду. Однак для подальшого уточнення необхідно провести аналіз інших компонентів психологічної структури інноваційної діяльності.

Наступним компонентом є мета діяльності. Виділено 12 груп цілей. 5,3% респондентів відзначили як мету - створення нового продукту («новий продукт, його застосування», «новий продукт, якого немає в нашому регіоні» тощо). 1,1% респондентів метою діяльності поставили створення винаходу («готовий якісний винахід»). 3,2% учасників експерименту відзначили як мету створення цікавого продукту («цікавий новий товар», «цікавий, позитивний» тощо). 11,6% учасників експерименту зазначили, що хочуть, щоб результат їхньої діяльності був корисним («в результаті діяльності проєкт має приносити користь людям», «корисним для суспільства»). 5,3% респондентів як ціль відзначили соціальну оцінку («може комусь сподобаться», «люди будуть мені вдячні за мою ідею» тощо). Втілення проєкту як мету відзначили 3,2% учасників експерименту (можливість реалізації свого проєкту, готовий проєкт тощо). Здобуття знань як мету відзначили лише 1,1% респондентів, отримання оцінки ще 2,1%. Більшість як мета, так само як і в двох інших випадках відзначили рівень результату, який вони хочуть отримати («позитивним», «відмінним» тощо) - 67,4% учасників експерименту. 5,3% респондентів відзначили як мету отримання прибутку в результаті реалізації проєкту («приносити дохід», «оригінальним та економічно ефективним») тощо). По 19,1% респондентів відзначили невизначену та іншу мету. Дії інноваційної діяльності здебільшого складаються з обмірковування, винаходу, вигадкування товару, його опису, оцінки ринку (пошуку спонсорів, оцінки попиту) та висування товару на ринок.

У ході дослідження було проаналізовано основні компоненти діяльності та зроблено висновок, що інноваційна діяльність є специфічним видом діяльності у порівнянні до навчальної, економічної та винахідницької (по вектору «мотив-ціль»). Об'єктивний результат діяльності відрізнявся залежно від поставленого завдання. Виходячи з цього, сформовано психологічну структуру інноваційної діяльності за основними компонентами (табл.3).

Таблиця 3.

Основні компоненти психологічної структури інноваційної діяльності

<i>Зовнішні обставини</i>	Мотив	Дії	Мета	Результат	<i>Індивідуальні якості</i>
Об'єктивна задача: створення бізнес-плану нового продукту	Реалізація проєкту; інтерес до процесу; створення чогось нового; отримання користі для себе та суспільства	Обмірковування; розробка товару; опис; оцінка ринку; висування товару на ринок	Новий цікавий продукт; соціальна оцінка; впровадження проєкта	Низький; середній; високий	Інноваційно ефективна особистість; інноваційно неефективна особистість

Визначено, що існують зв'язки між особистісними характеристиками та рівнем результату інноваційної діяльності

Виявлено, що існує специфічний блок психологічних характеристик, статистично достовірно пов'язаних з результативністю виконання інноваційної діяльності в бізнесі: сензитивність ($r=-0,24$ при $p<0,05$), розуміння ($r=-0,22$ при $p<0,05$), індуктивне мовленнєве мислення ($r=0,23$ при $p<0,05$), мрійливість ($r=0,23$ при $p<0,05$), рухливість мислення ($r=0,23$ при $p<0,05$), загальний рівень інтелекту ($r=0,24$ при $p<0,05$), однак, рівень детермінації незначний, що говорить про більш складну систему детермінації.

Виділено особистісно-психологічні маркери, що відрізняють високоефективних в інноваційній діяльності бізнесменів від низько ефективних: більш високий рівень суб'єктивного економічного добробуту, рівень інтелекту та нерозуміння, нижчий рівень екстернального локусу контролю.

Узгодженість структур інноваційно ефективних бізнесменів у 1,5 рази вища, ніж інноваційно неефективних.

Співвідношення рівнів когерентності інноваційно ефективних та інноваційно неефективних осіб становило 1,50. На основі отриманих даних зроблено висновок, що рівень узгодженості особистісних характеристик «інноваторів» в 1,5 рази вищий, ніж «неінноваторів», що дозволяє припустити, що інноватори мають більш організовану структуру особистості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Основні результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що інноваційна діяльність має змістовну специфіку компонентів, зокрема, таких складових її психологічної структури, порівняно з навчальною та економічною діяльністю як мотив, ціль, дії та результат діяльності. Група мотивів інноваційної діяльності направлена на задоволення потреб; досягнення економічної ефективності; інтерес до процесу; безпосередня реалізація проєкту; створення чогось нового; отримання користі для себе та суспільства. Метою здійснення інноваційної діяльності є створення нового цікавого продукту, винаходу, надання користі суспільству, соціальна оцінка, безпосередня реалізація проєкту та отримання прибутку. Дії в рамках інноваційної діяльності включають винахід продукту; опис продукту; оцінку ринку; висування товару для ринку.

Визначено, що компоненти психологічної структури інноваційної діяльності конкретизуються у процесі діяльності та відрізняються на початку та наприкінці її застосування.

Складено специфічний симптомокомплекс психологічних характеристик, пов'язаних із результативністю виконання інноваційної діяльності. Виділено маркери, що відрізняють високоефективних в інноваційній діяльності особистостей від низько ефективних. Люди з високим рівнем інноваційної результативності відрізняються від людей з низьким рівнем результативності за рівнем суб'єктивного економічного добробуту як за його інтегральним показником, так і за приватними індексами. Крім того, відмінності спостерігаються за рівнем інтелекту, розуміння та зовнішнього локусу контролю.

Визначено, що високо інноваційні особи мають більш організовану структуру особистості, ніж низько інноваційні. В процесі проведених досліджень, на основі розрахунку індексів узгодженості психологічних структур особистостей з високим та низьким рівнем інноваційної результативності було виявлено, що узгодженість структур інноваційно ефективних у 1,5 рази вища, ніж інноваційно неефективних.

References:

1. Butko, M.P. Nezhyvenko, A.P. and Pepa, T.V. (2016) *Ekonomichna psykholohiia* [Economic psychology]. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury.
2. Holey, S.V. and Holieva, O.S. (2017) *Orhanizatsijna psykholohiia* (Psychology of organizations): Kurs lektsij. Kherson.
3. Illiashenko, S.M. (2014) *Upravlinnia innovatsijnoiu diial'nistiu. Osnovy innovatsijnoho*

menedzhmentu: mahisters'kyj kurs [Innovation management. Fundamentals of innovation management: master's course]. Sumy: Universytets'ka knyha..

4. Karpun', I.N. (2008) "Motyvatsiia i stymuliuвання innovatsijnoi diial'nosti pidpriemstva". Vydavnytstvo L'vivs'koi politekhniki, vol. 628, pp. 529–533.

5. Kokhanova, O.P. (2015) "Psykhologichni aspekty innovatsijnoi diial'nosti v umovakh vyschoi shkoly". Humanitarnyj visnyk DVNZ "Pereiaslav-Khmel'nyts'kyj derzhavnyj pedahohichnyj universytet imeni Hryhoriia Skovorody", vol. 35. Available at: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7678/1/O_Kokhanova_VOVU_8_IL.pdf

6. Kremen', V.H. (2012) "Innovatsijnist' i osvita". Ridna shkola, vol. 4–5, pp. 7–12.

7. Lukoms'ka, Yu.O. (2013) "Psykhologichni aspekty vprovadzhennia innovatsij v orhanizatsii". Problemy suchasnoi psykholohii, no. 2, pp. 80–85.

8. Potapkina, L.V. (2013) "Sut' ta oznaky innovatsijnoi diial'nosti ekonomista i rol' osvity v ts'omu protsesi". Zbirnyk naukovykh prats' Khmel'nyts'koho instytutu sotsial'nykh tekhnolohij Universytetu "Ukraina", vol. 1(7), pp. 194–198.

9. Chudakova, V. (2014) "Psykhologichna hotovnist' do innovatsijnoi diial'nosti ta konkurentozdatnist' personalu holovnyj resurs orhanizatsijnoho rozvytku". Navchannia i vykhovannia obdarovanoi dytyny: teoriia ta praktyka, vol. 1, pp. 100–127.

VALENTYNA PYLNOVA, DMYTRO PYLNOV, RADOMYR MYKOLENKO. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP: THE INFLUENCE OF PSYCHOLOGICAL FACTORS. *The article investigates specific factors influencing the formation of a business idea and the development of innovative entrepreneurship. The definition of innovative activity, which is a process in which things and forces are reflected and transformed in order to create new economic benefits, is specified. The criteria for assessing the effectiveness of innovative activity are determined by the degree of originality, realism and justification of the result. A special psychological structure of the subject's innovative business activity during professional training is revealed, which includes a block of motives, actions and results. It is determined that people with high innovative performance in business during professional training practically do not differ in psychological characteristics. It is substantiated that the activity of people who have shown high results of innovative activity in business is more defined and structured. It is determined that the effectiveness of innovative business activity during professional training is directly related to the level of organization of the individual. The level of organization of innovatively effective individuals is 1.5 times higher than that of ineffective ones. A review of approaches to studying the psychological structure of activity, activity and behavior has been conducted. The component composition of the psychological structure of a businessman's innovative activity has been identified. A theoretical model of a businessman's innovative activity has been constructed. An experimental study of the psychological structure of innovative business activity has been conducted. An experimental comparison of the components of the psychological structure of innovative business activity with the components of other types of activity has been carried out. A specific block of personal qualities that ensures the success of innovative business activity has been identified. Psychological ideas about innovative activity, the structure and specificity of its components have been generalized. A psychological structure of innovative activity of specialists carried out during the period of professional training has been constructed. The psychological characteristics of subjects related to the effectiveness of innovative activity are described. The features of innovative business activities during professional training have been identified, which will create conditions for accounting and correcting the innovator's activities during the educational process, and will contribute to its organization in the field of business and in other areas of professional activity related to the development and implementation of innovations, taking into account the specifics of its components and personality characteristics.*

Keywords: innovative business activities, psychology of business and innovation, changes, leadership, personal qualities of a businessman, psychological factors, business performance